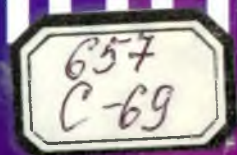
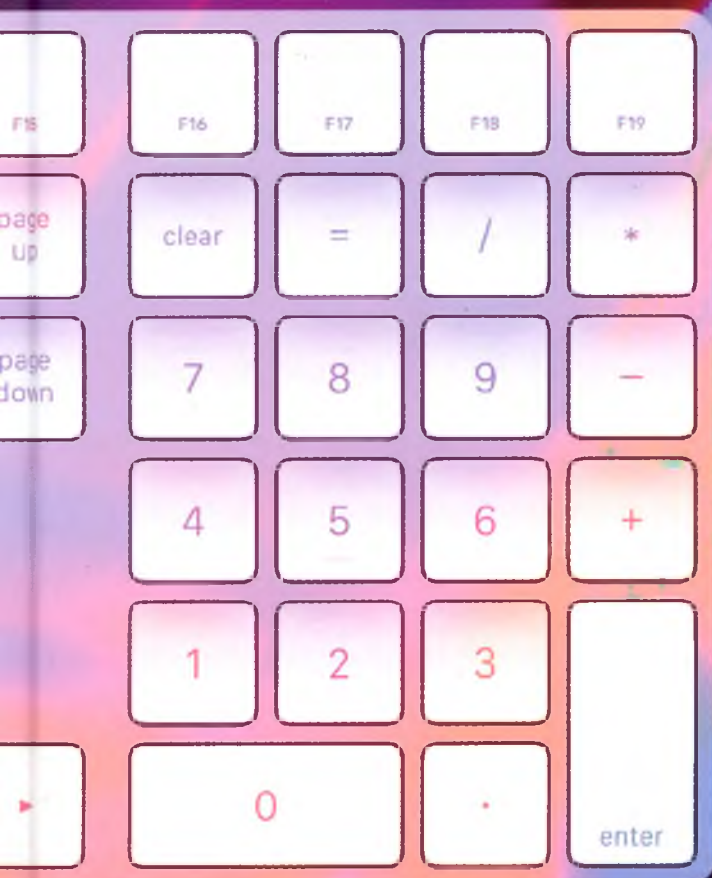

Lilia GRIGOROI, Liliana LAZARI, Nicolae BALTEȘ, Anatol GRAUR,
Aliona BÎRCĂ, Galina BADICU, Svetlana MIHAILĂ, Maia BAJAN,
Lica ERHAN, Rodica CUȘMĂUNSA, Stela CARAMAN, Liliana ȚURCANU

Contabilitatea întreprinderii

Manual

Ediția a III-a,
revăzută și actualizată

 ASEM CARTIER
Academia de Studii Economice a Moldovei

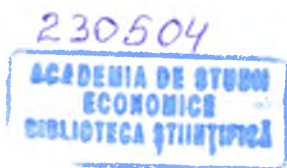
Lilia GRIGOROI, Aliona BÎRCĂ, Liliana ȚURCANU, Nicolae BALTEȘ,
Lica ERHAN, Svetlana MIHAILA, Stela CARAMAN, Liliana LAZARI,
Anatol GRAUR, Maia BAJAN, Galina BĂDICU, Rodica CUȘMĂUNȘĂ

Contabilitatea întreprinderii

51

Manual

Ediția a III-a, revăzută și actualizată

CARTIER
educațional

657
C-69

Manualul este elaborat în conformitate cu curriculumul (programa analitică) la disciplina „Contabilitatea întreprinderii”. Manualul a fost examinat și aprobat la ședința Departamentului „Contabilitate, Audit și Analiză economică” a ASEM prin procesul verbal nr. 9 din 25 iunie 2020; ședința Comisiei metodice a facultății Contabilitate prin procesul verbal nr. 3 din 10 iulie 2020; Consiliul metodic-stiințific al ASEM prin procesul verbal nr. 3 din 27 august 2020; Senatul ASEM prin procesul verbal nr. 1 din 28 august 2020.

Recenzenți:

Natalia ȚIRIUL NICOVA, dr., conferențiar universitar, ASEM
Ludmila GRABAROVSCI, dr., conferențiar universitar, ASEM
Angela POPOVICI, dr., conferențiar universitar, ASEM
Vadim COJOCARI, dr., conferențiar universitar, UASM

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.
Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md
Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.
Tel/fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md
cartier.md

*Cărțile Cartier pot fi procurate pe shop.cartier.md și în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.
Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks, Barnes & Noble și cartier.md*

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 022 21 42 03. E-mail: librariadincentru@cartier.md
Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel.: 022 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md

Colecția *Cartier educațional* este coordonată de Viorica Goraș-Postică
Editor: Gheorghe Erizanu

Autori:

Lilia GRIGOROI, dr., conferențiar universitar – capitolul 3, coordonator
Aliona BIRCĂ, dr., conferențiar universitar – capitolul 1
Liliana ȚURCANU, drd. – capitolul 2
Nicolae BALTEȘ, dr., prof. univ. Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu – capitolul 4
Lica ERHAN, dr., conferențiar universitar – capitolul 5
Svetlana MIHAILA, dr., conferențiar universitar – capitolul 6
Stela CARAMAN, lector – capitolul 7
Liliana LAZARI, dr., conferențiar universitar – capitolul 8
Anatol GRAUR, dr., conferențiar universitar – capitolul 9
Maia BĂJAN, dr., conferențiar universitar – capitolul 10
Galina BĂDICU, dr., conferențiar universitar – capitolul 11
Rodica CUȘMĂUNSĂ, dr., conferențiar universitar – capitolul 12

Lector: Anna Lungu Cebotari

Coperta: Vitalie Coroban

Design/tehnoedactare: Marina Darii

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Bons Offices

Lilia Grigoroî, Liliana Lazari ș.a.

CONTABILITATEA ÎNTRERINDERII

Ediția a III-a, revăzută și actualizată, ianuarie 2021

© 2021, 2017, 2011, Editura Cartier, pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.
Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Contabilitatea întreprinderii: Manual/ Lilia Grigoroî, Liliana Lazari, Aliona Bircă [et al.]. –
Ed. rev. și actualizată. – [Chișinău]: Cartier: ASEM, 2021 (Tipogr. „Bons Offices”). – 800 p.: fig., tab. –
(Cartier educațional/ colecția coordonată de Viorica Goraș-Postică, ISBN 978-9975-79-896-9).

Bibliogr.: p. 793-797. – Referințe bibliogr. în subsol. – 1000 ex.
ISBN 978-9975-86-456-5 (Cartier). – ISBN 978-9975-75-984-7 (ASEM)
657:658(075.8)

C 69

CUPRINS

INTRODUCERE	9
Capitolul 1. BAZELE ORGANIZĂRII CONTABILITĂȚII ÎNTRINDERII	11
1.1. Rolul contabilității în mediul de afaceri	11
1.2. Cadrul privind reglementarea normativă a contabilității întreprinderii	16
1.3. Politici contabile, estimări și erori contabile	22
1.4. Guvernanța corporativă și etica profesională	28
<i>Verificarea cunoștințelor</i>	35
<i>Teste</i>	35
<i>Lucru pentru activitatea individuală</i>	38
Capitolul 2. CONTABILITATEA IMOBILIZĂRILOR NECORPORALE	41
2.1. Definiția, componența, recunoașterea și evaluarea immobilizărilor necorporale	41
2.2. Contabilitatea intrărilor de immobilizări necorporale	51
2.3. Contabilitatea costurilor ulterioare	60
2.4. Contabilitatea amortizării și deprecierii immobilizărilor necorporale	62
2.5. Contabilitatea transmiterii dreptului de utilizare a immobilizărilor necorporale	77
2.6. Contabilitatea fondului comercial	81
2.7. Contabilitatea ieșirii immobilizărilor necorporale	84
<i>Verificarea cunoștințelor</i>	90
<i>Teste</i>	91
<i>Exerciții</i>	95
<i>Lucru pentru activitatea individuală</i>	98
Capitolul 3. CONTABILITATEA IMOBILIZĂRILOR CORPORALE	101
3.1. Definiția, componența, recunoașterea și evaluarea immobilizărilor corporale	101
3.2. Contabilitatea immobilizărilor corporale în curs de execuție	112
3.2.1. Contabilitatea construcțiilor în curs de execuție	112
3.2.2. Contabilitatea utilajului destinat instalării	115
3.2.3. Contabilitatea immobilizărilor corporale până la punerea în funcțiune	116
3.2.4. Contabilitatea costurilor ulterioare în curs de execuție	118
3.3. Contabilitatea mijloacelor fixe	120
3.3.1. Contabilitatea intrărilor de mijloace fixe în patrimoniu	122
3.3.2. Contabilitatea amortizării și deprecierii mijloacelor fixe	131
Contabilitatea amortizării mijloacelor fixe	131
Contabilitatea deprecierii mijloacelor fixe	138
3.3.3. Contabilitatea costurilor ulterioare aferente întreținerii, asistenței tehnice și reparației mijloacelor fixe	149
3.3.4. Contabilitatea derecunoașterii (ieșirii din patrimoniu) mijloacelor fixe	158
3.4. Contabilitatea investițiilor imobiliare	164
3.5. Contabilitatea resurselor minerale	172

<i>Verificarea cunoștințelor</i>	177
<i>Teste</i>	177
<i>Exerciții</i>	180
<i>Lucru pentru activitatea individuală</i>	186
Capitolul 4. CONTABILITATEA INVESTIȚIILOR FINANCIARE	193
4.1. Definiția, componența, recunoașterea și evaluarea investițiilor financiare	193
4.2. Contabilitatea valorilor mobiliare și a cotelor de participație	201
4.3. Contabilitatea altor investiții financiare	211
<i>Verificarea cunoștințelor</i>	216
<i>Teste</i>	217
<i>Exerciții</i>	220
<i>Lucru pentru activitatea individuală</i>	222
Capitolul 5. CONTABILITATEA STOCURILOR	227
5.1. Definiția, clasificarea, recunoașterea și evaluarea stocurilor	227
5.2. Contabilitatea materialelor	234
5.3. Contabilitatea obiectelor de mică valoare și scurtă durată	241
5.4. Contabilitatea producției în curs de execuție și a produselor	245
5.5. Contabilitatea mărfurilor	250
<i>Verificarea cunoștințelor</i>	254
<i>Teste</i>	255
<i>Exerciții</i>	258
<i>Lucru pentru activitatea individuală</i>	262
Capitolul 6. CONTABILITATEA CREAȘTELOR	269
6.1. Definiția, clasificarea, recunoașterea și evaluarea creanțelor	269
6.2. Contabilitatea creanțelor și avansurilor pe termen lung	278
6.3. Contabilitatea creanțelor comerciale	285
6.4. Contabilitatea creanțelor privind decontările cu bugetul	302
6.5. Contabilitatea creanțelor personalului	307
6.6. Contabilitatea altor creanțe curente	316
<i>Verificarea cunoștințelor</i>	324
<i>Teste</i>	325
<i>Exerciții</i>	328
<i>Lucru pentru activitatea individuală</i>	330
Capitolul 7. CONTABILITATEA NUMERARULUI	335
7.1. Definiția, componența și caracteristica numerarului	335
7.2. Contabilitatea numerarului din casierie	337
7.3. Contabilitatea numerarului în conturile curente în monedă națională	348
7.4. Contabilitatea numerarului în conturi în valută străină	355
7.5. Contabilitatea numerarului în alte conturi bancare	361
7.6. Contabilitatea transferurilor de numerar în expediție și a documentelor bănești	367
<i>Verificarea cunoștințelor</i>	370
<i>Teste</i>	370
<i>Exerciții</i>	373
<i>Lucru pentru activitatea individuală</i>	377

Capitolul 8. CONTABILITATEA CAPITALULUI PROPRIU	383
8.1. Definiția și structura capitalului propriu	383
8.2. Contabilitatea constituirii și modificării capitalului social	385
8.2.1. Contabilitatea constituirii capitalului social	385
8.2.2. Contabilitatea modificării capitalului social	401
8.3. Contabilitatea rezervelor	418
8.4. Contabilitatea rezultatelor financiare	424
8.4.1. Contabilitatea rezultatului financiar al perioadei de gestiune curente	425
8.4.2. Contabilitatea rezultatului financiar al anilor precedenți	432
8.4.3. Contabilitatea corecțiilor rezultatelor financiare ale anilor precedenți	436
8.5. Contabilitatea rezervelor din reevaluare	440
8.6. Contabilitatea altor elemente de capital propriu	453
8.6.1. Contabilitatea subvențiilor la entitățile cu proprietate publică	454
8.6.2. Contabilitatea fondurilor organizațiilor necomerciale	458
8.6.3. Contabilitatea altor elemente de capital propriu	460
<i>Verificarea cunoștințelor</i>	461
<i>Teste</i>	461
<i>Exerciții</i>	469
<i>Lucru pentru activitatea individuală</i>	475
Capitolul 9. CONTABILITATEA DATORIILOR	479
9.1. Definiția, clasificarea, recunoașterea și evaluarea datoriilor	479
9.2. Contabilitatea datoriilor financiare	484
9.3. Contabilitatea datoriilor comerciale	497
9.4. Contabilitatea datoriilor calculate	512
9.4.1. Contabilitatea datoriilor față de personal	512
9.4.2. Contabilitatea datoriilor privind asigurările sociale și medicale	526
9.4.3. Contabilitatea datoriilor față de buget	533
9.4.4. Contabilitatea datoriilor față de proprietari	551
9.4.5. Contabilitatea subvențiilor și finanțărilor și încasărilor cu destinație specială	561
9.4.6. Contabilitatea datoriilor privind provizioanele	567
9.4.7. Contabilitatea altor datorii	570
<i>Verificarea cunoștințelor</i>	576
<i>Teste</i>	577
<i>Exerciții</i>	581
<i>Lucru pentru activitatea individuală</i>	586
Capitolul 10. CONTABILITATEA COSTURILOR DE PRODUCȚIE	593
10.1. Definiția și componența costurilor de producție	593
10.2. Contabilitatea costurilor de producție ale activității de bază	602
10.2.1. Contabilitatea costurilor materiale directe și repartizabile aferele producției	603
10.2.2. Contabilitatea costurilor cu personalul directe și repartizabile aferele producției	609
10.3. Contabilitatea costurilor de producție ale activității auxiliare	616
10.4. Contabilitatea și repartizarea costurilor indirecte de producție	622
10.5. Contabilitatea costurilor de producție fără aplicarea conturilor de gestiune	627

10.6. Metodele de calculație a costurilor de producție	629
10.6.1. Metodele clasice de calculație a costurilor de producție	632
10.6.2. Metodele moderne de calculație a costurilor de producție	638
<i>Verificarea cunoștințelor</i>	641
<i>Teste</i>	641
<i>Exerciții</i>	644
<i>Lucru pentru activitatea individuală</i>	650
Capitolul 11. CONTABILITATEA CHELTUIELILOR ȘI VENITURILOR	657
11.1. Definirea, clasificarea, recunoașterea și evaluarea cheltuielilor și veniturilor	657
11.2. Contabilitatea cheltuielilor și veniturilor anticipate curente	670
11.3. Contabilitatea cheltuielilor curente	677
11.4. Contabilitatea veniturilor curente	696
<i>Verificarea cunoștințelor</i>	704
<i>Teste</i>	704
<i>Exerciții</i>	706
<i>Lucrul pentru activitatea individuală</i>	711
Capitolul 12. SITUAȚIILE FINANCIARE ALE ENTITĂȚILOR	713
12.1. Principiile de bază ale contabilității și cerințele calitative ale situațiilor financiare	713
12.2. Lucrările premergătoare întocmirii situațiilor financiare	721
12.2.1. Inventarierea generală a elementelor contabile	722
12.2.2. Decontarea cheltuielilor și veniturilor anticipate aferente perioadei de gestiune	724
12.2.3. Determinarea și reflectarea diferențelor de curs valutar	724
12.2.4. Întocmirea înregistrărilor de corectare	725
12.2.5. Determinarea cotei curente a activelor imobilizate și datoriilor pe termen lung	726
12.2.6. Închiderea conturilor de gestiune	726
12.2.7. Închiderea conturilor de venituri și cheltuieli și determinarea rezultatelor financiare	727
12.3. Conținutul și elaborarea situațiilor financiare	730
<i>Verificarea cunoștințelor</i>	781
<i>Teste</i>	782
<i>Exerciții</i>	784
<i>Lucrul pentru activitatea individuală</i>	792
Anexe	793
Bibliografie	795

INTRODUCERE

Contabilitatea întreprinderii este disciplina de dezvoltare a cunoștințelor și dobândire a abilităților și competențelor în domeniul contabilității prin care, gradat și metodic, se învață recunoașterea, evaluarea și înregistrarea în contabilitate a patrimoniului entității și a tranzacțiilor aferente, dar și raportarea financiară. Informația acumulată și stocată în registre contabile, situații financiare și diverse rapoarte este necesară pentru a cunoaște, raporta și analiza situația cu privire la poziția și performanța financiară a entității.

Importanța rolului și valorii contabilității devine evidentă pentru fiecare manager de întreprindere, indiferent de mărimea ei, care dorește să-și gestioneze corect și bine afacerea. Or, contabilitatea este mereu o importantă sursă de informare în luarea deciziilor. Ea reprezintă istoria stării economice a întreprinderii, scrisă în limbajul rece, dar deosebit de relevant al cifrelor, o radiografie a performanțelor realizate în domeniu, în baza căreia poți proiecta situația viitoare.

Caracterul universal al contabilității obligă și motivează prezența acestei materii de studiu drept o disciplină principală, nu doar la programele de studii în contabilitate, dar și la toate programele de studii cu profil economic, precum și în planurile de învățământ ale programelor de studii din alte domenii: drept, agronomie, informatică, etc.

Manualul „Contabilitatea întreprinderii” este elaborat în conformitate cu curriculumul (programa analitică) disciplinei „Contabilitatea întreprinderii”. Totodată, manualul acoperă curriculumul disciplinelor „Contabilitate financiară I” și „Contabilitate financiară II”.

Manualul este recomandat atât studenților, cât și masteranzilor de la facultățile cu profil economic, contabililor, precum și tuturor celor care doresc să-și îmbunătățească, aprofundeze și actualizeze cunoștințele în domeniul contabilității. Manualul este elaborat din dorința de a pune la îndemâna publicului un instrument util de lucru, care să le permită să-și dezvolte și consolideze cunoștințele și abilitățile necesare unui viitor contabil competent în domeniu.

Manualul „Contabilitatea întreprinderii” este elaborat în accepțiunea prevederilor *Legii Contabilității și Raportării Financiare nr. 287/2017*, a *Standardelor Naționale de Contabilitate* cu modificările și completările ulterioare și a *Planului General de Conturi Contabile*.

Manualul are ca obiectiv să explice litera și spiritul SNC pentru studenți și contabili, ajutându-i pe aceștia să dobândească abilități și competențe privind instrumentarea contabilă a principalelor tranzacții și evenimente privind activele, capitalul

propriu, datoriile, costurile, veniturile și cheltuielile, precum și raportarea financiară conform referențialului autohton. Expunerile teoretice sunt însoțite de explicații analitice și de numeroase studii de caz.

Întrebările de recapitulare și verificare a cunoștințelor de la sfârșitul fiecărui capitol se axează pe principalele concepte și termeni privind contabilitatea și raportarea financiară a elementelor contabile a întreprinderii și oferă subiecte pentru discuții și dezbateri.

Testele prezentate în manual asigură posibilitatea examinării și sistematizării cunoștințelor, abilităților și deprinderilor privind recunoașterea, evaluarea, contabilizarea și raportarea elementelor contabile ce formează patrimoniul întreprinderii.

Exercițiile de la sfârșitul fiecărui capitol oferă posibilitatea de aplicare a conceptelor și procedurilor descrise în capitol și sunt eficiente pentru exemplificarea punctelor cheie ale contabilității. Fiecare exercițiu este axat pe unul sau mai multe obiective de învățare.

Suntem convinși că manualul de față nu epuizează problematica complexă a contabilității în Republica Moldova, aflată în plin proces de îmbunătățire și noi căutări, motiv pentru care vom fi recunoscători tuturor celor interesați, care după consultarea manualului vor oferi sugestii pertinente, pentru a le avea în vedere la viitoarele ediții.

Lilia GRIGOROI,
coordonatorul ediției